

IKT – učiteljevo nepogrešljivo učno orodje

V času zaprtja šol zaradi epidemije smo spoznali, da je raba informacijsko komunikacijskih tehnologij (v nadaljevanju IKT) pri pouku nujna in da je ena od učiteljevih nalog tudi ta, da učencem posreduje znanje in omogoči opremo, ki sta potrebna za učenje v e-okoljih. Pričujoči članek prikazuje naše ugotovitve o tem, kako prepoznati kvalitetno učno e-okolje.

Ključne besede: pouk, delo na daljavo, IKT, učno e-okolje

1 Uvod

Že pred začetkom pouka na daljavo je bila IKT učiteljevo nepogrešljivo orodje, z zaprtjem šol zaradi epidemije in z novim načinom dela od doma pa se je to še močno okrepilo. Če smo se pred marcem leta 2020 spraševali, ali bi še znali poučevati brez uporabe IKT, smo se tako učitelji kot učenci med epidemijo le še opredeljevali med boljšimi in slabšimi učnimi e-okolji.

2 Prednosti in slabosti uporabe IKT za učence

Uporaba IKT pri pouku večini učencev predstavlja pomembno motivacijsko sredstvo. To se še posebej pokaže pri reševanju nalog, kjer je mogoča takojšnja povratna informacija o uspešnosti opravljenega dela. Kljub omenjenima prednostma pa se je treba zavedati, da so učenci pri reševanju e-nalog pogosto manj zbrani in da je branje e-besedil manj poglobljeno (prim. Ferik 2018).

3 Prednosti in slabosti uporabe IKT za učitelje

Raba IKT veča nabor nalog za utrjevanje in učitelju lajša delo pri popravljanju. Pogosto mu daje tudi možnost za krajši govorni počitek med učno uro. Težave, ki se lahko pojavijo, so po navadi povezane z nezadostnim znanjem vseh uporabnikov ali z nedelujočo oziroma slabo delujočo računalniško opremo (npr. zvočniki, projektor). To še posebej velja, če jo uporablja več zaposlenih in če na šoli ni osebe, ki bi bila zadolžena za vzdrževanje računalniške opreme.

4 Prednosti in slabosti uporabe IKT pri učenju doma

Učitelj v šoli se lahko odloča o tem, v kolikšni meri bo pri pouku uporabljal IKT, v času šolanja od doma pa je bila uporaba računalnika z dostopom do interneta nujna.

Čeprav se je tekom pouka na daljavo izkazalo, da ima velika večina učencev doma dostop do interneta, je bila največja težava, s katero smo se soočili, nezadostna opremljenost družin z IKT-opremo ter posledično slaba odzivnost nekaterih učencev na rednih srečanjih na ZOOMU zaradi prekrivanja službenih obveznosti staršev ter šolskih obveznosti otrok. To smo reševali tako, da je šola IKT-opremo učencem izposodila za domačo rabo (prim. *Analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije covid-19 v Sloveniji*).

Poleg omenjenega so težave povzročali tudi slabo računalniško znanje, dolgotrajna izpostavljenost zaslonom ter padec motivacije za delo.

Kljub omenjenim težavam in padcu motivacije za delo pri večini učencev so nekateri ravno zaradi povečanega obsega rabe IKT še bolj napredovali, kot bi sicer. To velja predvsem za tiste, ki jih neko področje posebej zanima in so bili zaradi lastnega zanimanja notranje motivirani.

Dodatno motivacijo za delo so številnim učencem predstavljali tudi kvizi, ki so na koncu določili zmagovalca.

5 Prepoznavanje kvalitetnih interaktivnih učnih vsebin

Splet nudi nepregledno množico podatkov, naloga odraslih je, da otrokom pomagamo razločevati med kvalitetnimi in nekvalitetnimi vsebinami. Tudi pri interaktivnih nalogah za učenje slovenščine se izkaže, da niso vse enako kvalitetne. Spoznali smo, da so kakovostne interaktivne vsebine tiste, katerih rezultat je uspešno usvojeno znanje.

Kot dobra učna e-okolja smo opredelili tista, ki:

- nudijo veliko raznovrstnih nalog različnih zahtevnostnih stopenj,
- učencu dajejo takojšnjo povratno informacijo o pravilnosti rešenih nalog in mu omogočijo ponovno reševanje le-teh,
- učitelju omogočajo vpogled v delo učencev, njihovo razumevanje oz. nerazumevanje obravnavane snovi,
- učencem omogočajo zdravo tekmovalnost,

- učence tematsko pritegnejo in jih v dovoljšni meri motivirajo za samostojno delo,
- so enostavno dostopna in dovolj pregledna.

6 Sklep

Kakšnih e-okolij si želimo? Na podlagi pridobljenih izkušenj z rabo sodobne IKT-opreme v dani situaciji so se porajale ideje, kako nadgraditi učna e-okolja, da bo učinkovitost njihove rabe med njenimi uporabniki večja. Po našem mnenju bi učno e-okolje z manj distraktorji omogočilo kakovostnejše in bolj poglobljeno delo uporabnikov. Motilci, kot so npr. reklame, animirane sličice, piktogrami, pretirana barvitost idr., onemogočajo zbranost učenca. Slednji je tovrstnim dražljajem izpostavljen pretežni del svojega časa, zato menimo, da je predvsem pri utrjevanju znanja v ospredju preglednost, sistematičnost in urejenost e-gradiv. Možnosti njihove nadgradnje vidimo tudi v nalogah, ki izhajajo iz izhodiščnih besedil, njihova dodana vrednost je v utrjevanju bralne pismenosti.

Poučevanje s pomočjo sodobnih učnih tehnologij je izziv, v danem trenutku pa uporaben in delujoč proces, ki smo ga učitelji in učenci kot uporabniki zaradi narave dela bili primorani usvojiti, obenem pa nam je nov način dela omogočil nova znanja, popestritev pouka, dodatne vaje za utrjevanje in poglobljanje znanja učencev. Množična usmerjenost uporabnikov v tovrsten način dela pa je sedaj izziv predvsem za oblikovalce novih učnih okolij.

LITERATURA

Analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije covid -19 v Sloveniji. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2020. Dostop 10. 6. 2021 na

<https://www.zrss.si/digitalnaknjiznica/IzobrazevanjeNaDaljavo/>

Katarina FERK, 2018: *Primerjalna analiza klasičnega in digitalnega branja. Magistrsko delo.* Univerza v Ljubljani: Filozofska fakulteta.